

PATVIRTINTA

Valstybinio mokslinių tyrimų instituto
Inovatyvios medicinos centro direktoriaus
2023 m. vasario 9 d. įsakymu Nr. V-15

VALSTYBINIO MOKSLINIŲ TYRIMŲ INSTITUTO INOVATYVIOS MEDICINOS CENTRO DARBUOTOJŲ ELGESIO KODEKSAS

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybinio mokslinių tyrimų instituto Inovatyvios medicinos centro (toliau – IMC) darbuotojų elgesio kodeksas (toliau – Kodeksas) nustato bendruosius etikos reikalavimus pagal darbo sutartis IMC dirbantiems darbuotojams (toliau – darbuotojai), siekiant ugdyti pagarbius ir geranoriškus darbuotojų tarpusavio ryšius bei santykius su švietimo, mokslo ir sveikatos apsaugos sistemos bendruomene, kitų institucijų ir visuomenės atstovais bei pateikia rekomendacijas dėl korupcinio ar neskaidraus elgesio situacijų, taip pat nustato IMC darbuotojų elgesio priimant dovanas bendruosius principus.

2. Kodeksas parengtas remiantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymu, tarptautiniais profesiniais etikos standartais, kitais teisės aktais. IMC akademinės bendruomenės elgesio principus taip pat reglamentuoja IMC akademinės etikos kodeksas.

3. Kodeksas nustato veiklos ir etiško elgesio normas, kurių privalo laikytis IMC darbuotojai.

4. IMC darbuotojai turi vadovautis pagarbos žmogui ir valstybei, teisėtumo ir teisingumo, sąžiningumo, padarumo, nešališkumo, pareiagingumo, atsakomybės ir skaidrumo principais.

5. Šio Kodekso uždaviniai:

5.1. skatinti darbuotojus savo veikloje demonstruoti etišką elgseną, bendruosius etikos reikalavimus, reikalingus organizacinės kultūros stiprinimui;

5.2. ugdyti darbuotojų supratimą, kad jų elgesys turi būti pagrįstas ne tik Kodekso reikalavimais, bet ir visuotinai priimtomis dorovės normomis;

5.3. padėti išvengti konfliktų ir konstruktyviai bendrauti su švietimo, mokslo ir sveikatos apsaugos sistemos bendruomene, atstovais;

5.4. padėti sureguliuoti darbuotojų tarpusavio santykius.

6. Kodekse vartojamos sąvokos:

6.1. **dovana** – bet koks neatlygintinai perduodamas turtas ar turtinė teisė. Dovana apima viską, ką galima įvertinti pinigais, t. y. daiktus, paslaugas, įvairias pramogas, nuolaidas, dovanų čekius, svetingumą, paskolas. Taip pat dovanos sąvoka apima dovanojamas paslaugas, apmokymus, transporto, apgyvendinimo, maitinimo išlaidas;

6.2. **diskreditavimas** – tokia veikla (veikimas ar neveikimas), kuri kenkia IMC reputacijai (autoritetui), griauna pasitikėjimą ja, kompromituoja;

6.3. **Kodekso pažeidimas** – darbuotojo nusižengimas Kodekse nustatytiems reikalavimams.

Kitos kodekse vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas;

6.4. **interesų konfliktas** – situacija, kai darbuotojas, atlikdamas pareigas ar vykdydamas pavedimą, privalo priimti sprendimą ar dalyvauti jį priimant, ar įvykdyti pavedimą, kuris susijęs ir su jo privačiais interesais.

II SKYRIUS

BENDRIEJI ETIKOS REIKALAVIMAI

7. Darbuotojas privalo:

7.1. vadovautis visuotinai priimtomis dorovės normomis, Lietuvos Respublikos teisės aktuose, IMC įstatuose, vidaus teisės aktuose ir šiame Kodekse nustatytais etiško elgesio ir veiklos principais, reikalavimais, nepriekaištingai ir atsakingai atlikti juose nustatytas pareigas;

7.2. elgtis nesavanaudiškai ir taip, kad būtų naudinga visuomenei ir valstybei;

7.3. elgtis pagarbiai ir nepažeisti žmogaus teisių ir orumo, kalba, veiksmais ar siūlomais sprendimais nediskriminuoti atskirų asmenų ar visuomenės grupių lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu ir imtis teisėtų priemonių pastebėtai diskriminacijai sustabdyti;

7.4. sprendžiant pavestas užduotis ir priimant sprendimus, vengti skubotumo ir paviršutiniškumo, geranoriškai bendradarbiauti su kitomis institucijomis, įstaigomis, įmonėmis ir organizacijomis;

7.5. nuolat atnaujinti profesines žinias, kelti savo profesinę kvalifikaciją, tobulinti profesinius įgūdžius pagal tarptautinius standartus;

7.6. savo veikloje demonstruoti domėjimąsi naujovėmis, ieškoti naujų darbo atlikimo būdų, rodyti pozityvų nusiteikimą darbo atžvilgiu;

7.7. su darbu susijusias konfliktines situacijas spręsti taikiai, mandagiai, atsižvelgiant į argumentus ir ieškant objektyvaus sprendimo;

7.8. netoleruoti neetiško elgesio ir neteisėtų veiksmų, imantis teisėtų priemonių jiems nutraukti;

7.9. veikti nuosekliai, užtikrinti priimamų sprendimų skaidrumą, teisėtumą ir sąžiningumą visų atžvilgiu, prireikus pagrįsti savo sprendimų priėmimo motyvus, nepasiduoti neteisėtam spaudimui;

7.10. būti mandagus, paslaugus, tvarkingas ir tolerantiškas, pagarbiai elgtis su kiekvienu žmogumi;

7.11. padėti bendradarbiams, dalytis patirtimi, profesinėmis žiniomis, gerąja ES ir tarptautine praktika;

7.12. vengti bet kokių priekabiavimo formų: žeminimo, įžeidimo, kolegų darbo ar pasiekimų menkinimo, apkalbų, šmeižimo ir panašiai;

7.13. atliekant pareigas ir laisvu nuo pareigų atlikimo laiku savo elgesiu nediskredituoti IMC reputacijos (autoriteto);

7.14. susilaikyti nuo viešų komentarų (įskaitant visuomenės informavimo priemones, interneto svetaines, socialinius tinklus) apie IMC, jos veiklą, kitus darbuotojus, savo darbą, kurie galėtų suformuoti neigiamą visuomenės ar jos narių nuomonę apie IMC, taip pat kitų valstybės institucijų ir įstaigų veiklą be išankstinio IMC vadovybės pavedimo;

7.15. nepiktnaudžiauti alkoholiu, nevartoti psichotropinių ar narkotinių medžiagų ne gydymosi tikslams;

7.16. nesinaudoti, pažeidžiant teisės normas, valstybės, jos institucijų ar įstaigų nuosavybę, tausoti IMC išteklius.

III SKYRIUS

DARBUOTOJŲ ELGESYS BENDRAUJANT SU BENDRADARBIAIS

12. Darbuotojų tarpusavio santykiai turi būti grindžiami mandagumu, sąžiningumu, pagarba, tolerancija, pasitikėjimu ir aktyvia pagalba.

13. Darbuotojai privalo būti solidarūs su kolegomis, ginti juos nuo nepagrįstos kritikos ir įspėti apie netinkamą įtaką.

14. Darbuotojai privalo viešai neanalizuoti kolegų veiksmų, nevertinti jų asmeninių savybių ir gebėjimų.

15. Darbuotojai, bendraudami su bendradarbiais, privalo:

15.1. bendrauti pagarbiai ir taktiškai, vadovaudamiesi principu, kad kiekvienas asmuo turi teisę į nuomonės laisvę, tinkamai ir nekeliant nepatogumų kitiems reikšti emocijas žodžiu, elgesiu ir raštu;

15.2. siekti, kad kolektyve vyrautų tarpusavio pasitikėjimas;

15.3. atlikdami pavestas užduotis ir nurodymus teikti bendradarbiams visą galimą teikti informaciją, nesudaryti kliūčių, trikdančių darbus kitiems;

15.4. aktyviai ieškoti atsakymų ir dėti savarankiškas pastangas, o ne tik klausti patarimų;

15.5. taktiškai informuoti bendradarbius apie pastebėtas jų padarytas klaidas, taip pat pateikti savo pastabas ir siūlymus dėl jų ištaisymo;

15.6. darbo metu kilusius tarpusavio nesutarimus su kitais bendradarbiais geranoriškai spręsti bendru sutarimu, o nepavykus susitarti – kreiptis į tiesioginį vadovą;

15.7. ne darbo metu patekus į konfliktinę ar kitą situaciją, kuri gali diskredituoti IMC reputaciją (autoritetą), esant galimybei, apie situaciją informuoti savo tiesioginį vadovą;

15.8. laiku ir tiksliai vykdyti teisėtus ir pagrįstus tiesioginio vadovo nurodymus ir pavedimus. Apie pavedimus ir nurodymus, kurie galimai prieštarauja teisės aktams, informuoti tiesioginį vadovą.

16. IMC padalinių vadovai ir jų pavaduotojai privalo:

16.1. duoti aiškius, suprantamus ir nedviprasmiškus pavedimus su aiškiai nustatytais ir realiais jų įvykdymo terminais, suteikiančiais galimybę įsigilinti į klausimo esmę ir kokybiškai įvykdyti pavestą užduotį;

16.2. mandagiai bendrauti su pavaldžiais darbuotojais, netoleruoti asmens įžeidinėjimo ar žeminimo;

16.3. kurti vadovaujame kolektyve darbingą aplinką, užkirsti kelią konfliktams, patyčioms, psichologiniam smurtui, šalinti nesutarimų priežastis;

16.4. pastabas dėl pavaldinių klaidų ir darbo trūkumų reikšti korektiškai, jei įmanoma, nedalyvaujant kitiems asmenims;

16.5. užduotis skirstyti tolygiai, kad būtų efektyviai panaudoti kiekvieno darbuotojo žinios, gebėjimai ir profesinė kvalifikacija;

16.6. skatinti pavaldinius rodyti iniciatyvą, reikšti savo nuomonę ir ją išklausti;

16.7. objektyviai vertinti pavaldinių darbo rezultatus ir pasiekimus;

16.8. konfliktinėse situacijose išklausti abiejų pusių argumentus ir ieškoti objektyvaus sprendimo.

IV SKYRIUS

NUOSTATOS DĖL KORUPCINIO AR NESKAIDRAUS ELGESIO SITUACIJŲ IR DĖL TURTO NAUDOJIMO

17. Šiame Kodekso skyriuje pateikiami pavyzdiniai galimos korupcinio pobūdžio rizikos atvejai ir rekomenduotini IMC darbuotojų veiksmai su jais susidūrus, taip pat nuostatos dėl turto naudojimo tik darbo tikslais, bei viešųjų ir privačių interesų derinimo. IMC darbuotojas privalo savo elgesiu rodyti, kad netoleruoja ir nepalaiko korupcijos ar kitokio neskaidraus elgesio.

18. Jeigu IMC darbuotojui, atliekančiam tarnybines pareigas, duodami pinigai, daiktai, dovanų čekiai ar kt. t. y. kyšis (pažymėtina, jog vien pažadas, susitarimas, reikalavimas ar provokavimas duoti kyšį yra baigtas nusikaltimas), rekomenduotina elgtis vadovaujantis šiomis rekomendacijomis:

18.1. Neprovoquoti duoti kyšio, elgtis ramiai, savo atsisakymą priimti neteisėtą atlygį išreikšti aiškiai ir trumpai, vengti diskusijų. Rekomenduotina įspėti asmenį, kad toks elgesys gali būti palaikytas korupcinio pobūdžio nusikalstama veika, dėl kurios jam gali kilti neigiamų pasekmių. Jei pinigai ar kiti daiktai buvo palikti netyčia, paprašyti juos kuo greičiau pasiimti;

18.2. Esant galimybei ir nepažeidžiant asmens duomenų apsaugos reikalavimų, įvykį fiksuoti garso ar vaizdo įrašu;

18.3. IMC darbuotojas apie galimo kyšio davimą turi nedelsiant pranešti IMC direktoriui ir (ar) teisėsaugos institucijoms;

18.4. Užtikrinti pagalbą atsakingiems pareigūnams, atliekantiems aplinkybių tyrimą dėl neteisėto atlygio, teikti surinktą informaciją ir su jais bendradarbiauti.

19. IMC darbuotojai turi naudoti IMC išteklius (tiek materialų, tiek nematerialų turtą, pvz., intelektinę nuosavybę¹) tik darbo tikslais ir nenaudoti IMC išteklių su darbo funkcijomis nesusijusiai veiklai arba savo asmeniniais tikslais.

20. Jei IMC darbuotojas vykdydamas savo pareigas susiduria su viešųjų ir privačių interesų konflikto situacija, jis privalo nedelsdamas nusišalinti nuo bet kokio sprendimo priėmimo. Privačius interesus deklaruojantis darbuotojas turi sąžiningai atskleisti informaciją apie savo privačius interesus, užpildyti ir laiku atnaujinti interesų deklaracijas bei iš anksto informuoti savo tiesioginį vadovą apie galimą interesų konfliktą. IMC darbuotojas turi vengti bet kokio savo šeimos narių, giminaičių, draugų bei kitų susijusių asmenų tiesioginio pavaldumo ir kontrolės darbo santykiuose.

---

¹ Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas (89 straipsnis) nustato tokias mokslinių tyrimų instituto ir jo darbuotojų teises į intelektinės veiklos rezultatus: mokslinių tyrimų institutui nuosavybės teise priklauso turtinės teisės, atsirandančios iš intelektinės veiklos rezultatų (mokslo ar meno kūrinių ir pramoninės nuosavybės teisių objektų – išradimų patentų, dizaino, prekių ženklų ir puslaidininkinių gaminių topografijų, kitų intelektinės nuosavybės objektų), įgytų pagal sutartį ar įstatymų nustatyta tvarka. Apie savo intelektinės veiklos rezultatus, kurie buvo sukurti mokslinių tyrimų institute atliekant mokslinius tyrimus ir (arba) eksperimentinę plėtrą, naudojantis jo patirtimi arba technologijomis ir (arba) įranga, vykdant darbo funkcijas, asmuo privalo pranešti mokslinių tyrimų institutui jo nustatyta tvarka. Turtinių teisių perdavimo mokslinių tyrimų institutui ar suteikimo jomis naudotis klausimai reglamentuojami įstatymų ir (arba) sutarčių nustatyta tvarka. Ne mažiau kaip trečdalis pajamų, gautų už intelektinės veiklos rezultatų (sukurtų mokslinių tyrimų instituto darbuotojams atliekant mokslinius tyrimus ir (arba) eksperimentinę plėtrą, vykdant darbo funkcijas ir studentams atliekant mokslo tiriamąjį, eksperimentinės plėtros ar meno darbą) komercinį panaudojimą, turi būti skiriama autoriui (bendraautoriams), jeigu darbo ar kitoje mokslinių tyrimų instituto ir darbuotojo (studento) sudarytoje sutartyje nenumatyta kitaip. Mokslinių tyrimų institutai bendradarbiaudami mokslinių tyrimų ir (arba) eksperimentinės plėtros srityje su kitomis įstaigomis, įmonėmis ir organizacijomis, intelektinės nuosavybės valdymo, naudojimo ir disponavimo ja sąlygas nustato sutartyje.

21. Jei IMC darbuotojas pastebi neteisėtą ar neskaidrią savo kolegų veiklą, spaudimą, priekabiavimą, mobingą ar patyčias darbe, privalo apie tai pateikti informaciją vidiniu pranešimų kanalu.

22. Dėl visų korupcinio ar neskaidraus elgesio situacijų IMC darbuotojai gali konsultuotis su IMC darbuotoju, atsakingu už antikorupcinės aplinkos kūrimą.

V. SKYRIUS

DOVANŲ POLITIKA

23. Jeigu IMC darbuotojui yra įteikiama dovana, būtina įvertinti visas aplinkybes ir galimas rizikas, ar ji teisėta. IMC darbuotojas negali priimti jokių kitų dovanų ar paslaugų, jeigu tai susiję su darbuotojo tarnybine padėtimi ar pareigomis, išskyrus tas dovanas, kurios gautos pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, kurios įprastai yra susijusios su darbuotojo pareigomis, taip pat reprezentacijai skirtas dovanas su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika arba kai paslaugomis yra naudojamasi tarnybiniais tikslais.

24. Darbuotojas, prieš priimdamas dovana, turi įsitikinti ir įvertinti:

24.1. ar dovana nėra kyšis²;

24.2. ar dovana nekelia interesų konflikto;

24.3. ar dovana nepažeidžia IMC etikos kodekso;

24.4. ar dovanos vertė ne didesnė nei 150 eurų;

24.5. dovanos įteikimo aplinkybes: priežastis, vietą, laiką, būdą, dovanos formą;

24.6. dovanojimo dažnumą ir jų periodiškumą (net smulkios, bet dažnos turi kelti susirūpinimą);

24.7. kokie galimi teikiančio asmens ketinimai darbuotojo atžvilgiu;

24.8. ar nesielgiama dviprasmiškai, t. y. ar savo elgesiu nesudaroma klaidinga nuomonė, kad norima atsidėkoti tuo pačiu;

24.9. ar paėmęs dovana galės jaustis laisvai nuo bet kokių galimų įsipareigojimų dovanotojui;

24.10. ar dovanos priėmimas nesukels psichologinio diskomforto, jei dovanos priėmimo faktas taps viešu.

25. Jeigu Darbuotojui norima įteikti neteisėtą atlygį, darbuotojas privalo atsisakyti tokią dovana priimti.

26. Darbuotojas, priėmęs dovana, kuri gali sukelti interesų konfliktą, privalo nusišalinti nuo bet kokio sprendimo, susijusio su dovanotoju.

V SKYRIUS

---

² Pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 230 straipsnio 4 dalį kyšis yra bet kokios turtinės ar kitokios asmeninės naudos sau ar kitam asmeniui (materialios ar nematerialios, turinčios ekonominę vertę rinkoje ar tokios vertės neturinčios) forma išreikštas neteisėtas ar nepagrįstas atlygis už pageidaujamą valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens teisėtą ar neteisėtą veikimą arba neveikimą vykdant įgaliojimus.

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

27. Kodekso laikymosi priežiūrą atlieka IMC direktorius, už antikorupcinės aplinkos kūrimą atsakingas IMC darbuotojas, IMC padalinių vadovai.

28. Darbuotojas privalo nevykdyti nurodymo, jei nurodymas verčia pažeisti įstatymus, kitus teisės aktus ar šį kodeksą. Apie tai darbuotojas privalo informuoti tiesioginį vadovą ir raštu pranešti IMC direktoriui.

29. Darbuotojas privalo pranešti IMC direktoriui ir padalinių vadovams jam žinomą faktą, kad kitas darbuotojas, atlikdamas pareigas, pažeidė Kodekso nuostatas, kai turi pagrįstų įtarimų dėl galimo Kodekso nuostatų pažeidimo. Darbuotojui, pranešusiam apie Kodekso nuostatų pažeidimą, garantuojama, kad nebus toleruojamas neteisingas arba diskriminuojantis elgesys jo atžvilgiu ir jo prašymu bus užtikrintas tapatybės konfidencialumas.

30. Galimi Kodekso pažeidimai nagrinėjami ir atsakomybė už darbo pareigų pažeidimus taikoma vadovaujantis IMC Darbo tvarkos taisyklių X skyriuje nustatyta tvarka.

31. Tais atvejais, kai darbuotojo elgesio nereguliuoja šio Kodekso nuostatos, jis privalo laikytis kituose IMC ar kituose teisės aktuose nustatytų etikos reikalavimų ir visuotinai pripažintų dorovės normų.

32. IMC, skatindama organizacijų ir įmonių socialinės atsakomybės praktikas (pvz. akademinė etika), gali rekomenduoti naudoti darbuotojams ar kitoms išorės suinteresuotoms šalims ar jų atstovams kitus profesinius kodeksus projektų ar finansų valdymo srityse, atsižvelgiant į tarptautinę patirtį.

33. Visi darbuotojai privalo susipažinti su šiuo Kodeksu ir juo vadovautis.
